شێرکۆ بێکەس

دوو

سروودی

کێوی

١٩٨٠

شێرکۆ بێکەس

دوو
سروودی
کێوی

١٩٨٠

١ـ كۆچ

لەم شەرحی دەردی غوربەتە ، لەم سۆزی هیجرەتە
دڵ وەختە بێ بە ئاوو بە چاوما بکا عوبوور

«نالی»

● سەرت بەخشی ی بە ڕەشەباو ئەویش کردی :
بە ساباتی ئەو لووتکانەی
بەسەر پێ دەشتی ئاوێنەی دڵدارانا .
ئەیان ڕوانی
نەت ئەزانی ؟ !
نەت ئەزانی . . سەرت گەواڵە هەورێکە .
ژانی ڕەهێڵەو . . کورژنی [1] برووسکەکان ڕائەژەنێ ؟ . !
نەتئەزانی . . ئەبێ بچێتە تاریکی ی .
چاوانتەوەو . . گریانی خۆت داگیرسێنی ؟ !
وا تۆی ئەویست !
«پەری» بە تەنیا شەونمی بزەی لێوی مانگە شەوو .
دڵۆپی گۆی ورشەداری مەمکێ نی یە . .
مژینی دەمی ئارەزووت دامرکێنێ !
پەری . . بە تەنیا قەڵبەزەی

لەشێك نی‌یە . .

بینی پیاوەتی پێوە نی‌ی . .

بیخۆیتەوەو . . بیخۆیتەوە . .

تا تێر نەبی‌و لەسەر گازی پشت بکەوی‌و .

بڵێی : ئۆخەی حەسامەوەو .

ئەستێرەیەکم دڵنیا لە جریوەی .

داهاتوورمو خەو ئەبینم . .

ئەستێرەمو . . ئەمە بازنێ لە دەستی

– پەری‌خان – داو . . بڵێی :

وەرزی فریشتەیەو . .

کۆتایی هات . . ڕشانەوەی سەرزەمینم

نەء . . پەری خان . . تریفەکەی ئەشبێ بە گڕ

ئەشبێ بە گڕ . . ئەتسوتێنێ !

ئەتسوتێنی‌و . . خۆڵەمیشی ئیسقانیشت

ئەدا بە دەم زریانەوە . .

نەء . . پەری خان . . ئەشبێ بە خاچ‌و پیاوەتیت

بە بزماری پەنجەکانی

لەسەر سنگی دائەکوتێ !

بۆ . . پەری خان . . فەرهاد زۆرە . .

بەڵام کێ‌یە ئەژنۆ بە پێـستوندا ئەداو ،

ڕووی ئاو بەرەو

ئەو زەویانە وەرئەگێڕێ

کە مێروولەی وێرانە خاك . . تێ‌یان ئەدا ؟ !

● لەم دەمەدا . . هاوێرکردن[2] . . لەنێوانی

شەوخۆبیی‌و . . تاریکەشەودا . . چاوی ئەوێ

چاوێ دەزووی تەماشاکەی ،

بکا بە دەرزیی هەنگاوی ئەو ڕێ‌یەوە . .

کە ئێش تەقەڵی درووی تێ هەڵ‌ئەدا !

ئێش ئەتوانێ داڵدەت بدا . .

ئێش . . ئەزانێ ماڵی بەربەیان لەکوێ‌یە

ملی کام ڕێگەیان ئەگری‌و چ گێژەنێ ،

ئەپێچیتە ناو دەروونی شەکەتەوە و ،

بەربینی قوربانیت لە کام قولاپ

گیر ئەکەیت‌و . . بە کام تەوریان ،

شڕزەبیت . . ئەبڕیتەوە ؟ !

● وا پەری خان بەرەو زەنوبر[3] لە کەژاوەی

بەهارێکدا . . کەوتوتەڕێ
هەرچی باخە لەگەڵیایە . .
هەرچی دار بەرووی کەژانە . .
مەنزڵ . .
مەنزڵ . .
لەگەڵ ئەودا . . ڕەگەکانیان ئەگوێزنەوە . .
ئەرخەوانی نەما خۆی نەکا بە چەتری
سەر سەری ئەو . .
بە تارای ئەو . .
ڕووبارەکان لە پێشیانەوە «سیروان»ەو . .
شوێن‌پێی کەژاوە هەڵئەگرن
شەپۆلەکان . . ئاوێنەی پێش دەمی بووکن
سپای هەزار سەرچاوەیان هەڵگرتووە . .
پەری خان . . ڕۆی . . دووناوانیش . . لەگەڵیایە
وا گوێم لێیە . .
لە هەڵپەرکێی شایی بەفرا
لە سەرچۆپی‌ی گوڵاڵەدا . .
لە کۆڕی سەمای - بالێتی - پشکۆکاندا

لە نێوانی ماچی گوڵ و هەڵوەرینی

گە

لا

کاندا . .

لە نێوانی هاژەی دڵ و . . ڕۆحی تەنیای ئێواراندا . .

یەك . . یەك ئەڵێن

● پەری خان . . ڕۆی

«کانی»م . . لە من ئەخواتەوەو . .

لە سینەی بنی مندا . .

ڕەنگی زیوینی ئەو هەڵدێ

لەنێوان مەمانی ئەودا . . هەڵئەقوڵێم . .

هەڵئەقوڵێم . . شوێن مژینی دەمی فەرهادەکەی ئەوە

کە وشك بووم

وشك ئەبێ

پەری خان . . ڕۆی . . ڕۆشتنی من چارەنووسەو ،

وا لە مابێنی مەماندا هەڵئەقوڵێ . .

● من باڵندەی سەر درەختی

لەشی سەوزی

پەری‌خان بووم

لەسەر لێوی

هێلانەی – دەنگ –م دروست‌کرد

کە لەنجەی کرد

من باڵم گرت

پەری‌خان ڕۆی . . نەڕۆم ئیتر

هەڵفڕینم . . خۆی لە باڵم ئەکاتەوە . .

خۆشەویستی ی

هێلانەکەم جێ‌ئەهێڵێ

نەڕۆم . . ئیتر هێلانەکەم دەرم‌ئەکات

نەڕۆم . . نابێ بنیشمەوە !

● پەری‌خان ڕۆی . . بنار ڕووت بوو

● بۆچی نەڕواو . . ڕاناوەستێ .

هەتا توێژاڵی برینی گوڵەکانی دێنەوەیەك

دەبا نەڕواو پشوویەك بات . .

● پەری‌خان ڕۆی . . من گوێم لێ بوو

نارمایی‌یەك .

کە لە شێوەی دوویشکێکی باڵدارا بوو

که له شێوەی کوللەیەکی ئاگرینیی
شاخدارا بوو
وای پێ ئەوت :
● ئەبێ فەرهادەکەت من بم
ئەویش نەبم ! . له دوو مەمك
مەمکێ بۆ من
له دوو ماچدا . . ماچێ بۆ من
● پەری‌خان رۆی . . کۆچی پەری بۆ ئەوە بوو
هەر دوو مەمکی و دوو ماچەکەی
بۆ فەرهاد بێ . .
● بیرکەرەوە . پەردەی شەپۆل
له کێـی زەریای سەرتا . . هەڵبەرەوە . .
ئەمە کۆچی جیاکانەو . . دەم‌و چاوی پەری‌خان‌یش
ئاسمانێکە
باڵدارێکە
رووبارێکە .
ناونیشانی هەمووتانی له بینیا هەڵگرتووە . .
ئەیباو ئەیبا

هەتا ئەیدا بەدەم گڤەی زریانەوە . .
ئێستە زریان لەناو دەنگیا . .
یەك لەدوای یەك
ناوی هەموو خنکاوەکان ئەنووسێت‌و ،
ئەینێ بە ناوچەوانی خۆرەوە . .
● تۆ ئامادەی کە بخنکێی تا پەری‌خان
هەردوو مەمکی‌و . . دوو ماچەکەی
بۆ فەرهاد بێ ؟ !

● سەرت بەخشی‌ی بە ڕەشەباو .
شەو سوارێك بوو
لە پاشکۆی تاریکی‌ی خۆیدا هەڵیگرتی :
● لەسەر پشتی ئەسپی قەترانی‌ی ئەم شەوە
کۆچ‌وباری هەرچی دڵداری ڕەوەندە دابەستراوە
گۆرانی‌یەك لەسەر زاری .
لێ‌و پۆپە . .
دەنگ‌دانەوەی لە ئاسۆدا

لەناو سینەی چەمەکاندا . .
ئەبنە چیرۆك . . ئەبنە داستان :
«کۆچی پارمان . . کۆچی سووری هەلاَلەیە
کۆچی بەفری فریشتەیە . .
بەهارەو . . خێلّ بەرەو ژوورە
خێلّ . . چرایە . .
چرا چاوی داگیرساوی
ژوور سەری پەری لەیلایە . .
خێلّ ئێمەین و . . ئەم دنیایەش بۆ لەیلایە
تۆش چیت‌ئەوێ ؟ !
● ئێوەم . . ئەوێ
من هاتووم و نانی وشەم
تێشووی ڕێگەی پەری‌خانە . .
من هاتووم و ئازاری خۆم ڕائەخەم و ،
تەمی تەنیایی و هەژاریم . . .
ئەدەم بە سەری بلّندی پەری‌خاندا
من تارای ئەوم لە تاڵی دەنگێ چنی
کە هاواری نێرگزەجارِ

له ئاوایی ئاگره‌وه . . بۆی هێنابووم
فێری کردم :
به مشت له‌رزه‌ی بوومه‌له‌رزه .
ده‌ربێنم‌و بیکه‌م به قورگی هه‌ژاردا :
هه‌ژارینه . .
کۆچێ ئێوه . . سه‌رقافڵه‌ی برسێتی‌ی بن
له‌گه‌ڵتانم . .
کۆچێ ئێوه . . بارگه‌ی خه‌می . .
زه‌ردو سووری تیا بخه‌ن‌و .
ده‌ستی دره‌ختی بێ‌ئاوی تێدا بگرن
له‌گه‌ڵتانم . .
خۆشه‌ویستیم : له کازیوه‌ی هۆره‌تانا
سه‌ر ده‌ردێنێ‌و . . ئه‌بێ به په‌ڵه‌ی
گه‌نم جۆی . . ئاره‌ق‌کردووی . . له‌شی ئێوه . .
گوڵه گه‌نمی وشه‌ی هه‌رچی ناو ده‌فته‌ری چاومه
له هیلاکی‌ی بازووتانا سه‌وز ئه‌بێ
ئێوه چاون
ئه‌چنه ناو چاوی منه‌وه

هەژاربینە . .

لە هەرلایەك ڕەگ‌و ڕیشەی ئێوەم بینی . .

سەرم لەپاڵیا داکوتی

لە هەر شوێنێ

شەپۆلتان‌دا . . کەنارتان بووم

کەناریش بوون . . شەپۆلتان بووم

● من کە هاتم

باران نەنووست‌و نەنووستم

– من نانووم‌و خەوئەبینم –

باران

نەنووست‌و . .

نەنووستم

باران لێوی ئەمەی

▪ بە گۆنەی

هەڵبەستێکی ئاوارەوە . .

کە نینوێتی ئەی‌هۆنیەوە . .

برسێتی‌ی من . . ئەیخوێندەوە . .

«هەموو خوێندنەوەی بارانێ

ئاسمانی بینینی ئەویٚ
هەموو نووسینی هەتاویٚ
گینگڵی شەوی دریٚژو . .
ڕیبوارانی سەر زمانی .
ناو دەمی نەهەنگی ئەویٚ
«کۆچی زریان . . لەوکاتەوە دەستی‌پی‌کرد
کە جۆگەلە . . لە سەرچاوەر .
رووبار لە زەریا یاخی بور . .
کۆچی زریان . . لەو ڕۆژەوە دەستی‌پی‌کرد . .
کە شمشێری برووسکەکان
چوون بەگژی هەوری تاڵداو .
داوای چاوی گەلاویژیان لی‌کرد !»
باران نەنووست‌و نەنووستم
– من ئەشنووم‌و خەونابینم –
باران . . دای‌کرد
وشەم . . دای‌کرد
با . . هەڵیکرد . .
سەرم . . دایە

سەرم خستە سەر ڕەوەزی[٤]

بەپێوە وەستاوی سەر شاخ

ڕەوەز . . بەرزەو . . تەماشای دامێنی سووری .

پەری‌خانی . . شیرین . . ئەکات

دامێنی سوور . . خۆی هەڵناکات

کاتێ ئەڕوا . . ئەستێرەکان لەدوایەوە . .

لاوك ئەڵێن .

کاتێ ئەڕوا . . برینەکان

لە ڕەشبەڵەکی تێکەڵێ . . .

نێوان گوڵ و خۆڵەمێشدا

هەڵئەپەڕن !

● هۆ . . پەری‌خان

باران ئەزانێ . . بارینم

لەناو خێوەتی شەوگاری غەریبیا

چۆن دائەکات ؟ !

ئەو ئەزانێ . . چیم پێ ئەڵێ‌و . . چی پێ ئەڵێم !

ئەو ئەزانێ

من لە کام پەڵە هەورەوە . .

برووسکەی خۆم بۆ هێناوە

ئەو ئەزانێ .. هەڵسی ئاخەکانی سنگم

لەکام بەرزاییدا بەستی

ئەو ئەزانێ .. لەسەر لێواری پەنجەرەی

کام خەوەوە ..

کۆتری سپای منداڵەکان بۆم ئەخوێنن

دەستیان وەکوو پەلکە گیای سەر .

کەناری ئاوێکی خەساك

درێژ ئەکەن

چۆن ئەمگەنێ ؟ ! »

● دایە ئەبێ جارێکی‌تر بە سك هەڵمبگریتەوە

لەدایك بوونی ئەجارەم ..

ئەبێ دوێنێت لەباربەرێت

دایە حەزئەکەم .. زیندووبم

بەزیندویی ..

لاوانەوەتم گوێ لێ بێ ..

لاوانەوەت .. ئەو باڵندەی گریانەیە

بە دەنووك لەناو پێلومدا ..

دەنك . . دەنك . .

فرمێسکەکان هەڵئەگرێت و .

ورد . . ورد . . چنەی پشکنینی . .

لە نەهێنیی ناوەوەمدا . . ئەگەڕێت و .

ژانەکان . . ئەدۆزێتەوە . .

لاوانەوەت . . قوڵیی تەنیایم سەرئەخا

بۆ سەر نیگای ئەم سەدەیە . .

لاوانەوەت . . بەخۆیەوە ئەمنووسێنێ و .

بەرمناداو . . بەری نادەم

تا ئاوێتەی ناو قوڵیی یەکتری ئەبین

هەتا ئەمرین !

با گوێم لێ بێت . . لاوانەوەت

وەك منداڵیم . .

سەرم ئەخاتە سەر رانی

خۆشەویستیی بی کۆتاییت . .

وەك منداڵیم . . وەنەوز لەناو کۆشتا ئەدەم

توخوا . . دایە لای لایەکەت بگێڕەوە . .

بملاوێنە . . بملاوێنە . .

تەماشاکە . . کە ئاو ئەڕوات

پەلی هەموو درەختەکان

شۆڕن بۆ ماچ . .

دە ماچمکە . . من ئاوی تۆم

ئاوی تۆ نیم ؟ !

ئەی من تاڵی ئەو ڕنووی قژەت نیم

کە هەواری بی‌کەسی‌یەو .

خوری تەشی‌ی زەمانێکە .

زام ئەیڕێسێ‌و . . ئەیکا بە پەردەی

سەر چرپای بووکی ناکام ؟ !

تەشیت بادە . . ئەوە سەری گلۆڵەی ژانەکەم

لێت ونئەبم . .

تەماشاکەو . . بمبینەوە . .

لەو هەورەدام . . کە منداڵی‌ی لێ ئەبارێ

لەو هەورەدام . . کە پەری‌خان

سواری کەژاوەکەی بووەو . .

بە ئاوزەنگی چەخماخەکان

ئەدا لە ێزسکی ئەسپەو . . ێشکە (٥) ئەکاو .

هێندە نابات

لە بازنەی ئەم زەمانە دەرئەپەڕێو .

ئەڵێ . . کاتی . . غاری

دەنگ‌و بڵێسەو . . شەپۆلە

کاتی غارە . . غارە . . غارە . .

● دەس بەرنەدەی هەڵەمووتە (٦)

دەس بەرنەدەی هەوراز ڕووتە

ئەم هەورازە . . بەرازێکە

شفرەکانی خۆی چاندووە . .

ڕێ شفرەیە . .

●

بەتەنیا ئەم تووڵەڕێیە جێگەی غارە

دەس بەرنەدەی

مەلاس . . مەلاس . . جیڕ بەرەوە . .

دەس بەرنەدەی !

● کێ ئەزانێ جارێکی‌تر ئەتبینمەوە ؟ !

جارێکی‌تر دەنگم سەر ئەکاتەوە سەر .

سەری گوێ گرتنت ؟ !

لەم وەرزەدا . . کە خێڵ بەرەو زەنویر ئەڕوا

لەم وەرزەدا . . کە هەناسەم
سیروان لەگەڵ خۆیدا ئەیبا
ئەیبا وەکوو ئەو چڵانەی
بەشوێن لق و پۆیدا ئەگریین !
ئەیبا وەکوو . . ئەو چۆلەکە خنکاوانەی
نە خوێندیانو نە تەماشای دنیایان کرد !
کێ ئەزانێ ئەتبینمەوە ؟ !
تا لە زنەی[٧] نیگاکانت بجۆمەوەو بڵێم ئۆخەی ،
● وننەبوویتو گەڕایتەوە . .
ئەزانی بۆ ؟ !
من دایکتم
هەر ئاوی کانیی چاوی تۆ لای من ئاوە
هەر خۆشەویستیی شاری تۆ . .
لای من خۆشەویستیی ناوە . .
● کە جێم هێشتووی
بۆ ئەوەیە جێت نەهێڵم !
کەی وا نەبووم
باران . .

ناتویَو .

منیش ناتووم

کەی وا نەبووم ؟ !

«شوێنەواری دارستانێکی سووتاوەو پەلئەکوتێ

بۆ درەختی یادەکانی .

هەر لەوێدا . . گریان گەلاّی ئەو یادانە

لەبەر تروسکەی ساباتی شەوگارێکدا . .

ئەشواتەوە . .

کە من شایەتی کوژراوو نەکوژراوم» . .

• ئێوە ئەڵێن . . بیرکەرەوە

منیش ئەڵێم . . بیرکەنەوە . .

باران نەنووستو . . نەنووستم . .

کاتێ هاتیو لەگەڵ خۆتا ئەو شەوانەت هێنایەوە

کە پێکەوە لە بن سێبەری ئاواتی درەختێکدا . .

لەگەڵ هەژاری دنیادا دائەنیشتین . .

خەو . . ڕەنگاوڕەنگ . . لە دڵمانا یاری ئەکرد

ئەمانبینی : بەفری سەوزیان تیا ئەبارێ

ئەمانبینی : با . . ڕەنگدارە . .

شینە : مۆرە . .

لە یەك کاتا . . ئەمانیتی :

دیجلە . . چاومان ئەخواتەوەو . .

زریباریش گوێ ڕائەگرێ

لە یەك کاتدا . . هەتاو بووین و سێبەریش بووین

لە یەك کاتدا . . پێکەنین و گریانیش بووین

باران . .

نەنووست و نەنووستم . .

شەوگار ڕۆژ بوو . . ڕۆژیش شەوگار . .

باران ئەیوت :

● بۆ ئەوەی گوڵە گەنمێك

لەناو لەشی هەتاوەوە . .

سەر دەربێنێ و دەستی تانگۆی .

شەماڵ بگرێ و پێ بکەنێ . .

ئەبێ جارێك لەناو هەڵما

توانەوەی خۆم ببینم و .

جارێکی تر لە بارینا . . ژیانەوە !

منیش ئەموت :

● من لە تۆوە فێربووم کە چۆن
مەرگم بکەمە پێپلیکەو .
داهاتوومی پیا سەربخەم !
باران
نەنووستو نەنووستم
کاتێ هاتیو . . خەوەکانت . . خەوەکانم
ڕەوانەوە . .
هەر دەنکی ڕەنگێ کەوتە ژێر
پیلاوێکی ئاستەوە . .
کوژانەوە . . خەونەکانمان . . وەك گوڵ ئەستێرە .
ساتێ بوو . .
کوژانەوە . .
کاتێ هاتیو لەگەڵ خۆتا
وێنەی شیرینت بۆ هێنام
شیرین وایە ؟ !
شیرین تەنیا یەك شیرینە
شیرین وایە ؟ !
تۆ بیینە . . ئەم شیرینە . . دەستەکانی

لیَ

بۆ

ته

وه . .

چاوەکانی لەگەڵ پێڵووی :

جو

یَ

بۆ

ته

وه . .

تۆ ببینه لێوی نافڕیۆ ناگاته من ؟ !

کوا شیرینه ؟ !

● فەرهاد شیرینی وات‌ئەویٚ ؟ !

● فەرهاد ڕووبارێکت ئەویٚ

درەختی خۆی بخنکێنیٚ ؟ !

● فەرهاد . . باڵدارێکت ئەویٚ

هێلانەی خۆی بشێوێنیۆ .

ڕازی بیٚ بەوەی کە نەفڕیٚ ؟ !

سەرم بەخشی‌ی بە بزان ئەویش کردی :

بە لافوی‌و رژانی‌یە ئەو .

دۆڵ‌و هەردو کەژانەوە .

کە ئەهەنگیان تێ فووت‌ئەدا

بزان

ئەنووست‌و .

ئەنووستم . .

سەرم . سەنگەری بوو . .

لەگەڵ – با – دا بەری‌ئەکەوت

ئیتر پڕەکرد بە دڵم‌و هاویشتمە ناو :

لافاوەوە . .

● لافاو . بیبە

ئەو ناهێڵێ وەنەوز بدەی

لافاو بیبە

ئەو ناهێڵی سەری فەرهادکوژ بڕێ بە :

لەسی سپی شیرینەوە .

● شەو سوارێك بوو . .

لە پاشکۆی تاریکی‌ی خۆیدا سواری کردم

من مردم و من نه‌مردم !

● ده‌س به‌رنه‌ده‌ی

کاتی غه‌رکردنی مه‌رگه

ده‌س به‌رنه‌ده‌ی

ئالێره‌وه . شاری مردن وه‌ك دووریشه .

نزیکیشه !

ده‌س به‌رنه‌ده‌ی !

● له‌ [illegible]ره‌ی گێژه‌نداموو ئه‌م سه‌ده‌یه

گێژه‌نه‌دا

● له‌ گێژه‌ندا حه‌لویستی خۆت بدۆزه‌وه .

● ئه‌م گێژه‌نه‌ سوور مه‌ده‌ی

ترسه به‌ده‌وری مردندا

له‌م جێیه‌دا که‌شتیکه‌ی نوح

سه‌ربه‌ره‌وژێر ئه‌بێته‌وه

له‌م جێیه‌دا

ئاو هه‌ناسه .

له‌ سنگی خه‌کاوه‌دا ئه‌دا

که‌ی سینده‌باد گه‌یشتۆته‌ ئه‌م گێژه‌نه

کەی ؟! کەی ؟!

« بە لێواری مەرگی مندا پیاسە ئەکەن

وا ئەخنکێم .. ئەمبینن و بەڵام باسی

خنکاو ئەکەن

دەرمبێنن .. پیاسەی ئەو سەر تەواو ناکەن

من ئەخنکێم ..

دەرم بێنن .. دەرم بێنن ! »

● کێ هەناسەی هیچ خنکاوێ هەڵئەمژێ ؟!

ئەی هاواری خنکاوەکان

کێ دێ لە ئێوە بپرسێ

ئەمە زەمانی .. خنکانی

ئەستێرەیەو .. شایی زەلکاو ..

● ئەمە سەردەمی کۆچی ڕووبارو پەری‌خانە

ئەی پەری‌خان

هەردوو دەستی . سەولی

ناو کەشتی‌ی ڕەوەندی

نیگای تۆیە ..

نە نیگاتا من خەنیوەم

لە نیگاتا من گۆرانیی ی .
ئەو ڕەزانەم هێشووی وەرزی .
بەخشندەیی زەمین ئەگرن
ئەی پەری خان . . زەمین تۆیتو .
تۆ زەمینی . .
ئەی پەری‌خان . . لێم‌گەڕێ با :
سەمای مردن لەسەر ئەو لووتکانە بکەم
کە بە ترس داپۆشراون
لێم‌گەڕێ با . ئەم کڵپەیە
لە ئۆبەرێتی . . سووتانا
دەس‌بکاتە ملی جەڕاوی ناویەتم
لێم‌گەڕێ با :
لەسەر شانۆی پەراسووی خۆم
حاڵم لێ بیو .
بە گڕەوە . . بچمە ناو دڵی یەزدانو .
ئەو ڕاستی‌یە . . بدۆزمەوە . .
کە لە خولیای .
نەسرەوتی ناو سەرما ئەژی

لێم گەڕێ با . . هەموو جارێ

لەدایك بوونێکی تازە

مەرگی تازە . .

بینم و بیبسم و خۆر لە دۆزگەی .

نەهێنیدا . . بێنمەدەرێ و .

نەخشەیەکی تۆ بۆ گیانم بکێشمەوە !

کە ئەچمە ناو مردنەوەو ڕانەوەستم

قەنارەکان ڕائەکەن و پەتەکانیش

خۆیان گرمۆڵەی

بەرپێم ئەکەن

کە ئەچمە ناو مردنەوەو سەرنج ئەدەم

بە چاوی خۆم . .

لەدایك بوونی – نەهێنی ی – تۆ ئەبینم

خوا ئەبینم

دێت و یەك . . یەك

دڵی ئەستێرەکان ئەخاتە ناو .

لەپێ دەستم» .

کەی وا نەبووم .

باران نانویٚو .

منیش نانووم .

باران خوٚی‌کرد به ده‌رووما . له‌ناو بیرما زه‌مین هه‌ستایه .

سه‌ر پیاو بانگی لیٚ کرد . بیشه‌ی چڕی ڕوانینی من .

شاری نه‌دوٚززراوه‌ی تیایه . من دلٚدارم ئه‌ی په‌ری‌خان .

من دلٚدارم . دره‌خته‌کانی ناو گیانت ئه‌نووسمه‌وه .

کچه‌کانی ناو بینابیت ئه‌خوێنمه‌وه . ده توٚش گیانه .

بمنووسه‌وه‌و بمخوێنه‌وه . له‌سه‌ر له‌شی هه‌ر گه‌لاٚیه‌ك .

که ئه‌ودریٚو که ناوه‌ریٚ . بمخوێنه‌وه‌و بمنووسه‌وه .

● له که‌یه‌وه توٚ «سیزیف»ی‌و ئه‌م جیهانه‌ش .

به‌رده‌که‌ته ؟ !

له‌که‌یه‌وه توٚ «زوربا»یت‌و بوومه‌له‌رزه‌ش .

سه‌ماکه‌ته ؟ ! (١)

بیرت نایه هه‌رووك مردن بیری نایه

له‌کویٚ بوود ؟ !

بیرت نایه هه‌رووکو ئاو بیری نایه

بوٚ یه‌که‌م‌جار

ژانی به کام نوٚقیانووس‌و .

زەریاوە . . گرت ؟ !

● بیرم نایە . . بەلاَم ئەوەندە ئەزانم

بە یەکەوە من سیزیفو زۆرباو مەرگو

ئۆقیانووسم !

باران نەنووستو . .

نەنووستم

نیسان هاتو گوڵی چاوی گوندەکانو شارەکانی

دا لە یەخەی مێژووی زەمێن

لە کۆتایی ڕۆژەکانی نیساندا بوو . .

چووم بەپیری ئەو جۆگەیەوە . . لە لێڵی

دەمو چاویا . .

ئەو سوێـکە کوژراوانەی بەرەو کەناری ڕائەدا

کە گۆرِیچەی یادگاری

گریانم بوون . .

بەیانییەك . . لە کۆتایی ڕۆژەکانی نیـساندا بوو . .

شەوەزەنگی

لەناو دەمی

ئەژدیهاوە . .

کەوتە خواریٚ

بەیانی بوو . . خۆر ئاوا بوو

● هات . . هات . . هات

بوومەلەرزە – قیژە – ئاگر – دووکەڵ – خوێن –

خۆڵەمێش ! !

ئەی نیسانی گوڵی ڕەشپۆش چیت لێ کردم !

● سەرت بەخشیی بە ڕەشەباو .

چوویتە ناو چاوی مەرگەوەو .

چرای گریانت داگیرسان . .

چرای گریان

ڕەنگی شەوقی

لە مانگی کوژراو وەرئەگریٚ

تۆ لەبەریا . . دابنیشەو .

«لۆرکا» بێنە تەنیشتەوەو .

ئەوسا وەك . دوو

جووتە سەروو

هەڵچن . . هەڵچن . . هەڵچن . .

هەتاکوو مانگ

لە باوەشی شیعر ئەگرن !

باران نەنووستو نەنووسێ

ئەم زریانە لە «گلگامش»ی[٩] کاروانیا

قارەی تۆفان ناونووس ئەکات . .

دەرگای داستانو ئەفسانە . .

لەسەر «ئەنکیدۆ»ی هاوڕێی ئەکاتەوە . .

● تۆش «پیرەکەو زەریا» کە[١٠] . . بە

● پەڕینەوە . . لەم تۆفانە

پردێکی چەخماخەی ئەوێ

● تۆش «بوراق»[١١] بە !

« بووم بە بوراقی پەیامی سووتاوەکان . بووم بە پیرەو

بە زەریاکەی . ناو ڕۆمانی کۆچی ئەمجارەی پەری‌خان .

کێوەکانم لەناو ورەی خۆمدا مت‌کرد . کێوەکانم .

بەسەر وشەمدا هەڵ‌گەڕان . لە نێرینەی ترسا ژیام .

من زمانی‌خەنجەری بووم خوێنی کێلانەکەی خۆم ئەلستەوەو

هەموو ڕۆژێ چاوەڕوانی .

هاتنی کفنی خۆم ئەکرد . هەموو شەوێ چاوەڕوانی .

نەورداسی بڕینەوەی خۆم ئەکرد

● برۆ . . برۆ . . تا ئەگەیتە دوو ریانێ
یەکەمیانێ بە دەستە راستا . . ریگەی هاتە
تۆ . . مەیگرە . .
ملی چەپیان بگرەو برۆو بەری‌مەدە . .
تا ئەگەیتە کانی‌و ئاوێ . . لی‌ی لا مەدە . .
برۆ . . برۆ . . دەشتێکی دەرزیت دێتە رێ
تۆ هەر برۆ . . بەرەو دووا نەگەڕیتەوە . .
تۆ هەر برۆ . . تا ئەگەیتە بەر ئەشکەوتێ
بچۆ . . ژووری
لە نیوەیدا . . خۆت مەلاس‌دە . .
کە تەماشات‌کرد ئەبینی :
لە کەناری رووبارێکدا . . دەلەدێوێ لی‌ی نووستووە
مەمکێکی داوە بەم شانیاو .
مەمکێکی‌تر بە ئەو شانیا
هیچ دەنگ مەکە . .
ئاوی رەش دێت . . هیچ دەنگ مەکە
ئاوی زەرد دێت . . هیچ دەنگ مەکە
ئاوی سەوز دێت . . هیچ دەنگ مەکە

کە ئاوی سوور هات . .
بچۆرە پشت سەرێوە . .
ترست نەبێ ، شمشێرەکەت هەڵبکێشە
تا ئەتوانی . . دەست هەڵبڕە . .
دەست هەڵبڕە . .
بەرەو کاژەڵاکی سەری
دایوەشێنە . .
دایوەشێنە . .

● ئاوی ڕەش هات
ئاوی زەرد هات
ئاوی سەوز هات
بەڵام ئاوی سوور هەر نەهات
بۆچی نەهات ؟ !
بۆچی نەهات ؟ !

● بۆ ئەوەی ئاوی سوور بێت و شمشێرەکەت بوەشێنی
ئەبێ سەرچاوە . لە خوێنا هەڵقوڵێنی
بە دەماری ڕەگەکاندا شۆڕبێتەوەو .
لەناو خۆرێکی تازەدا سەر دەربێنی

بۆ ئەوەی ئاوی سوور بێت و شمشێرەکەت بوەشێنی
ئەبێ لەشی مەرگ و ژیان
بەیەکەوە ڕاوەشێنی !
« دایە . . دایە . . من ئیستاکە دووکەڵێکم
لەشوێن برینی خۆمەوە هەڵئەستم و بەو دووکەڵە
شەدەی سەری ئەم لووتکانەت بۆ ئەبەستم
دایە . . ئیستە چادر منەو من چادرم
خۆم هەڵئەدەم
لەناو کرێوەی . . خەمی سەر دەم و چاوی
هەژاراندا . . خۆم هەڵئەدەم . .
هەڵم ئەدا . لەسەر ئازاری پاڵکەوتووی
پێ دەشتی زام هەڵم ئەدا !
چادر . . چادر . . چادر . .
شارە مێروولەی دەرکراو . .
هێلانە بۆ پەرەسێلکەی باڵ کراوو دەنووک کراو . .
چادر . . چادر . . لانە بۆ کەرویشکی گیراو . .
چادر . . چادر
دەرزی‌ی سەرما - پەراسووی سیل - کۆشی بەفر -

نای گریەو سپای وەریو – چاوی مردن –

گۆڕستانی ! . .

● بەهەشت بەخشی [illegible] بە باڵاند
گازەرەی پشتی خۆرە . .

ڕاکێشانت بۆ بردنەوەی گرەوەکەی

تیر هاوێژە ! . .

ئەی نازانی تۆ کەوانیت ؟ !

ئەی نازانی کە حەوت ساڵ بوویت .

باوکت کەوانێکی‌تر بوو

بۆ تیر هاوێژ

ئەی نازانی . . ئەی نازانی

تۆ کەوانی ؟ !

● کەی وا نەبووم
باران نانویٚ‌و .
منیش نانووم . .
ئەی «پەری‌خان»ی ولاٚتی خۆڵەمێش‌و گوڵەباخم
تۆ دڵخوازی هەموومانی‌و . هەموومان تۆین
تۆ باسکی ئەو قەڵەمانەی . .
باوەش ئەکەن بە بانگەوازی دوارۆژدا . .
تۆ دڵخوازی فەرهادێکی
لە بیابانی مێژوودا . .
لەبەر داکردنی تەورا . .
بەژێر لێزمەی تێزاب‌و بەسەر درکەزی مردندا . .
باز ئەدات‌و بۆ ئەو کاریزە ئەگەڕێ
کە گڕی تینوێتی . . مەلی . مەمکەکانتی .
تیا بشکێنێ . .
ئەی «پەری‌خان»ی ولاٚتی خۆڵەمێش‌وگوڵەباخم
ئێمە بەتەنیا هەر نیگای تۆ شلك‌ئەبەین
خۆت لەناو گێژی تۆفاندا وەستاویت‌و چاوت لێ‌یە :
دڵدارەکانت . . دەرئەکەن

دەرمانئەکەنو ژێریی یان

بە قەراغی دەمو چاوو لووتمان ئەسرن

● میز ئەکەنە ناو پشتملو دەسمانەوە . .

● بە میز «فەرهاد»یان لەسەر کارتۆنی ،

بەتاڵی . ویسکی کانیان . . بۆ ئەنووسین

● لە قەراغی ڕێو بانیشا لە چوارچێوەی

قوڕو لیتەو . . تۆزو خۆڵی . .

تویتاکانیان . . ئەگرتین !

ئەی «پەری خان» ئەمانەوێ خۆشەویستیت

وەکوو نان بیەخشینەوە

وەکوو منداڵ بیگرینە کۆڵ

وەکوو گوڵ بیکەین بە چەپك

وەك شیعر بیخوێنینەوە . .

● گوێیان بە لۆکەی تاریکی ی ئەئاخنن

تف ئەکەنە ناوچەوانی

نانو منداڵ . .

گوڵ کوێر ئەکەن

قاچی شیعر ئەبڕنەوە . .

چاوت لی‌یه : جێگەی زمان ئەگوێزنەوەو .

مۆری ئەکەن

● ئەیانەوێ . . ئەوان بەتەنیا مۆخی . . کایانیان

بۆ خەڵك ئەوێ . .

● ئەیانەوێ . . ئەوان بەتەنیا چاوی شووشەیان

بۆ خەڵك ئەوێ

پاسەوانن . بەڵام نووستوون

پاسەوانن‌و ئەتدزن

پاسەوانن‌و کچێنیت لەسەر مێزیان

جوکەرێکەو . .

پاسەوانن‌و . . . .

● چاوی خۆتەو ئەبێ بڵێی چاوم نی‌یە

گیانی خۆتەو ئەبێ بڵێی گیانم نی‌یە !

ئەی پەری‌خان

باران نەنووست‌و .

نەنووستم . .

بەڵام چبکەم . . پێت نەگەیشتم ؟ !

سەرم بەخشی ی بە باران و شەو سوارێك بوو

لە پاشکۆی ڕەشەبای خۆیدا سواری کردم

بەڵام چبکەم

پێت نەگەیشتم . . چبکەم ! . . چبکەم !

ئەی پەری‌خان

بەیانی‌یەك . . کاتێ هەستام

کاتێ زانیم . . کاتێ ڕوانیم

– لەو بەرەوە –

خۆشەویستیت بۆتە شووشەی

«آب‌جۆ»یەکی خاڵی و لەسەر سەری .

فەرهادەکەت . . بە نیشانە ئەیپێتەوە . .

تەق

تەق

تەق

تەق

ئەیپێنەوە . . ئەیشکێنن

ئەیشکێنن . . ئەیپێنەوە . .

ئەی پەری‌خان

بەیانی یەك . . كاتێ ڕوانیم . . كاتێ زانیم

خۆشەویستیت

بۆتە تەپڵەكی جگەرەو .

نێرگەلەی بەردەمی ئەوان

قوڵپ

قوڵپ

قوڵپ . . ئەیمژنەوە . .

بەیانی یەك . . كاتێ هەستام . . كاتێ ڕوانیم

— لەمبەرەوە —

خۆشەویستیت . . بۆتە قاسەو فرۆشگایەك

بە كلیلی . .

جومگەی فەرهادێكی كوژراو

لێی نیشتوونو . . ئەیكەنەوە . .

فڕان

فڕان

فڕان

فڕان . .

ئەی پەری‌خان باران نەنووستو نەنووستم

بەلاَم چبکەم پێت نەگەیشتم . .

کاتیٚ هەستام . . لەژێر سمی ئەو ئەسپەدام

کە سواری بووم

کاتیٚ ڕوانیم . . لەبەردەما

ئەستێرەی ناو خەونەکانم

پەلکە گیای سەر پەنجەکانم

بەدوای یەکدا . .

وا : هە . . لْ . . وە . . رین . .

کاتیٚ زانیم . . ملم لەژێر هەرەسی لەشمایە

لەشم لەژێر دنیادایە . .

داو . . داو . . داو

کاتیٚ زانیم . . هەردوو دەستم

جێم ئەهێڵن . .

هەردوو قاچم . . جوێ ئەبنەوە . .

دانەکانم . . بوونە مشار

نێرگەی پشتم ئەبڕنەوە . .

لەولامەوە . . پێچکەی سەرم ئەڕواو ئەڕواو . .

بە سکا خل ئەبێنەوە . .

لەملامەوە . . زمانی خۆم ئەمنووسیتو .

لەولاوە . . ئە مە سە ڕ یّ تـ ـە وە . .

هەرەس

هەرەس

هەرەس

هەرەسێکە هەرەس ئەکا بەژێرەوە

هەرەسێکە هەر دێتو دێتو دێت

نابڕێتەوە . .

نابڕێتەوە . .

● ڕاکە . . ڕاکە . . ڕاکە

سیبەری خۆت بگرەرەوە .

● چاوی خۆتەو ئەبێ بلێی چاوم نی‌یە . .

● ئاوی ڕەش هات . . ئاوی زەرد هات . .

ئاوی . . بەلاّم ئاوی سوور هەر نەهات

بۆچی نەهات ؟ !

بۆچی نەهات ؟ !

● بابە کوانێ دەستەکانت بۆ جێت‌هێشتن ؟ !

بابە ئێمە ئەچین بۆ کوێ ؟ !

بابە بۆچی دایکم ئەگری؟!

● بۆچی ؟! بۆچی ؟! بۆچی ؟!

● لە دواساڵدا

فەرهادێکی کوژراو وتی :

لەبەرئەوەی هەرەم.ەکە لەسەر نووك‌و

سەر بەرەوژێر دانرابوو

هەرەس وابوو . زەویش

بنکەو ڕەگی ئەویست

تۆفانەکەش زەریاوانی

چەند خوایەك بوون

خوفوی گەورە

خوفوی

پچووك

خوفوی

قڕە

● داریووشیش دەنگ‌و سەری لێ دزیبووین

بۆیە کاتێ هەرەم ڕووخا

نەهەنگەکانی داستان‌و دەر داستانی

ئەم سەدەیە کۆبوونەوەو .

تۆفانەکەیان هەڵمژی

کێش مایەوە

چیش مایەوە

چوون بەناخدا

چوون بەناخدا

تەڵە .. تەڵە ..

داو .. داو .. داو

● شێت بووم .. شێت بووم

● کێ ئەزانێ جارێکی‌تر ئەتبینمەوە ..

تا لە زنەی نیگاکانت بخۆمەوەو .

بڵێم تۆخەی نەمردیتو .

گەڕایتەوە ؟ ! ئەزانی بۆ ؟ !

چونکە هەر ئاوی کانی‌ی چاوی تۆ

لای من ئاوە ..

چونکە هەر خۆشەویستی‌ی شاری تۆ

لای من خۆشەویستی‌ی ناوە ..

باران نەنووستو نەنووستم

له سێهەم رۆژی پرسەما
له شارێکدا . . که هی خۆم بوو هی خۆم نەبوو
من مەزانی . .
کفن و تاتەشۆرو
دارەمەیت و کێلەکانی خۆم ئەکرد . .
پڕ بە دەمی ژوورەکان و هۆڵەکانی
کۆشکی سپی . . هاوارم کرد . .
له بازاڕدا . . هاوارم کرد :
وەرن بیکڕن . . بە چارەکە مایە . . بیکڕن
وەرن . . کاکە . . وەرن . . بیکڕن :
ئەوە جاجم . لێفەو دۆشەك .
کومبارێك و پرێمزێ
ئەوە چوار قاپ و مەنجەڵێ
ئەوە لانکە . .
ئەوە . . کلاّو جامانە . .
ئەوە . . شیعر . . سێ دیوانی شێرکۆ بێکەس
وەرن کاکە . . وەرن . . بیکڕن،
● کاکە ئەمە لە چی ئەدوێت ؟ !

● ئاگر . . زریان

● وێڵیکە بابە وێڵیکە . .

● ئەوە قۆری . . ئەوە کلاّوو جامانە . . ئەوە . .

● تۆ ئەوان بەرە «شەمێران» دوایی خۆم دێم . .

ئەی قاسەکەت بارکردووە ؟ !

ئەی خاکەکەم . . خاکی پەری

بۆ لەمەودووا . گەر پیشانگەی

تابلۆکانی خۆم کردەوە . .

خۆ تێمئەگەیت

خۆ پێمناڵێی : . ڕەنگەکانت . . وشەکانت

خنکاوی ناو تەمو مژن

نازانین . . چاویان تیا دەرکەین

ئەی شارەکەم . . شاری پەری

من تێتئەگەم . . تۆش تێمبگە

دوای ئەم کۆچەو . . ئەو زریانە

پیّمەکەنە . . ئەگەر تابلۆیەکم وایێت :

« لەدەرەوە . . بیّ چوارچێوە

لایەکی کەوتۆتە خواریّ

بزمارێکی تێلاً شێوەش بەسەر دڵیا داکوتراوە
لەناوەوە : ڕەش . . ڕەش . . ڕەش
سەری سەگێك وا بە لەشی بزنێکەوە
سەری بزنێ وا بەلەشی ئەسپێکەوە . .
لەپی دەستێکی بێ پەنجە . .
کێوێك لەسەری نووستووە
لە گۆشەی دەستە ڕاستیشدا
مشکێك بەڵام مشکی ڕاستی ی
بە قرتەقرت
ڕەنگی تابلۆو . . تابلۆ ئەخوات»
ئەی پەری خان . . تۆ چەپکە قژی ، دەسکەتەی هەڵکیشراوتم بدەرێ .
لە گوڵدانی گریانا هەڵیگرم ، بمخەرە ناو دۆزەختەوە .
تا خەلاتی سووتاندنم ، بکەم بە بەرۆکی مەرگا .
ئیستا بێ بینایی ئەڕۆم ، پەل کوتانم لێدانی سەوڵە لە گۆمی
هەڵمژراودا . .
ئەی پەری خان
باران نەنووست و نەنووستم
بەڵام چبکەم پێت نەگەیشتم . .

ئەی پەری‌خان

یەك   یەك یەخەی

نەخشە گەورە گەورەکانی دنیام گرت‌و .

هاوارم کرد :

پەری‌خانی هەموو دنیا بە فەرهادی خۆیان گەیین

لەی پەری‌خانی من بۆچی پێی نەگەیی ؟ !

قیژاندم بەسەر هەموو جیهاندا . .

لە بێژنگی قیژەمەوە

دەست‌و پەنجەی وردیلەکان . .

کەوتنە خواری‌و . .

راست‌بوونەوەو چوون بە چاوی

ئەو پەیکەرەی

لەبەر دەروازەی «نیویورك»دا

شان‌و ملی سوڵتانەکان ئەشێلێت‌و .

بەم دەست گڕی هەڵگرتووەو . .

بەو دەستی‌تر . .

خۆڵی ئیسکی دڵدارەکانی سەربەستی‌ی

پێدا ئەکات . .

هاوارم‌کردو . . له شه‌وی هاوارمه‌وه . .

ریز . . ریز . .

میخی هه‌موو چادره‌کان هاته‌ده‌ری‌و .

خۆیان به سنگی شانۆی گشت

والی‌یه‌کانی ئه‌م گێتی‌یه‌دا داکوتی

به‌لام په‌ری ئه‌مه سه‌ده‌ی بی‌ده‌نگ بوونه

له سه‌ربڕینی . بالنده‌ی بی‌هێلانه

باران

نه‌نووستو . . نه‌نووستم

به‌لام چبکه‌م . . ئه‌ی په‌ری‌خان

پێت نه‌گه‌یشتم . .

گه‌رامه‌وه . .

هاتمه‌وه سه‌ر مالی چۆلی ژانه‌کانم

وه‌کوو کراس من گێنگلیان له‌به‌رئه‌که‌م

له‌گه‌ل ئێشدا وه‌کوو ئاشقه‌و ماشقه

تێك ئالاوین . .

له‌گه‌ل خه‌م‌و ته‌نیاییدا . . به که‌ناری خۆرنشینا

پیاسه ئه‌که‌ین

لیَك تیَر نابین

ئەو گۆرانی ی – كۆچی یارم كۆچی سووره –م بۆ ئەڵیَت و .

منیش دوا هۆنراوەی پایزی ناو . .

چاوانی هەڵوەریوی تۆی

بۆ . ئەخوێنمەوە :

گەڵای تەماشات بۆ وەری و كەوتە ناو مشتی هەناسەی

تەزیومەوە . سینەم چاڵە خەزانیَ بوو . لیَوانلیَو بوو .

لەو ئاخانەی وەكوو بیَچووە چۆلەكەی بەر دەنكە تەرزە

خزابوونە پاڵ یەكتری و . هەڵلەرزینیان ، وەكوو دەسماڵی پوولەكەی

كلووی بەفر . ئەدا بە شانی درەختە رووتەكاندا . .

پەری ناوت وشەیەك بوو . . بەڵام زمان تیا ون ئەبوو

جاریَكی تر لەكویَت بیَنمەوەو . دەم بنیَم بە رووناكی ی گەردنتەوە .

لەكویَت بیَنمەوە تا واشەی شەوی رەشم . لە بەریا

سەربریت و . ناوچەوانی داگیراوم دیسانەوە هەڵكەیتەوە . .

پەری ناوت یەك وشە بوو

بەڵام هەرچی فەرهەنگی شاخ و پیَدەشتە

لە نیگاتا نەخشەی رێنمایی و هیوای

بینایی یان ئەدۆزیوە . .

گەلاّی سەرنجت بۆ وەری و کەوتە ناو هەناسەمەوە ؟ !
من هەناسەم ئێستە سووتووی پەراسووی خۆم
بە با ئەکات . ئەی لەبلاکەم . ئێستە ناخم
پەرە سێڵەکەی وشەیەکە بێ هێلانە .
نزم ئەفڕێ . بەر سنگی خۆی
بە ڕوومەتی گولاڵەکان سوور ئەکات و .
لە ئاوێنەی نامۆییدا خۆی ئەبینێ
لەناو باوەشی گریاندا . .
گوێ بۆ دەنگی خۆی ڕائەگرێ
گەلاّی سەرنجت بۆ وەری و کەوتە ناو مشتی هەناسەی
تەزیومەوە . تۆ گۆرانی ی ڕەنگاوڕەنگی خەوی کەژ بووی ،
پرچت ڕێژنەی بارانێ بوو
بە شان و ملی شەبەقا شۆڕئەبۆوەو
لەسەر کەمەری بنارە چاوسەوزەکان
ئۆقرەی ئەگرت
ئەی پەری گیان . .
جارێکی تر . . لەکرێت بێنمەوە بۆ ئەوەی
بمژێنی لە لەشی بخۆت . هەروەکو گوڵ ئەستێرەیەك

بەدەی لە بەفرو تریفەی مەمکەکانت
لەکوێت بێمەوە بۆ ئەوەی :
ساتێکیش بێ . . سەرخەو لە دەنگتا بشکێنم
ساتێکیش بێ . . لەناو ماچتا
من بە باڵی گڕیی بەربووی قەقنەسی لێو
خوڵەمێشی لێکی لێتەم داگیرسێنم . .
گەڵای سەرنجت بۆ وەری و .
کەوتە ناو مشتی هەناسەی تەزیومەوە ؟ !
لە لاپەڕەی بیرەوەری دەفتەرەکانی پایزدا .
جێگە دیری نابینیوە . .
تا هەڵوەرینی نوێتری تیا بووسێت
گەڵای تەماشات بۆ وەری و .
کەوتە ناو چاڵە خەزانی سینەمەوە ؟ !
باران
نەنووست و . . نەنووسێ
ئەو نەباری و . . من نەبارم
بەئاگام و . . ئەو نەباری و .
من سەرنێلی کۆچ کردم

بەرەو گەرمێن

ئەی پەری‌خان هەمووی کۆچە

چی ئەبینم هەمووی کۆچەو .

لە غەریبەمدا بارئەخەن

لە نامۆیی چاوما ئەژین

خەوەکانم ئەی پەری‌خان . . خەونەکانم .

لە خەویشما هەموو شەوێ :

« بە هەردوو دەست خێرا . . خێرا . .

هەر سەری تاڵەمووی ڕەشەو ئەیانگرم

بەناو دەمما لە قورگمەوە کێشیاب ئەکەم

کێشیان ئەکەم . بەلام ئەوسەریان دیار نی‌یە

نایان گەمێ

ئەپچڕێن و . . دیسانەوە دەست‌پی‌ئەکەم

تەواو نابن . ئەپچڕێن و دەریان‌دێنم

ئەپچڕێن و . . کێشیان ئەکەم . .

ئەوسەری تاڵەموو ونە . . نایانگەمێ

ئەی پەری‌خان لە ئێستەمدا . .

ساتێ نی‌یە . . چرکەیەك . . یان دەقیقەیەك

هەزاران ساڵ تیایا ئەژیم
لەئێستەدا . . گۆشەیەکی سەرم نی‌یە
چەند قارەیەك لە خولیادا
پەنابەری سۆزی نەبێ‌و .
تیایدا نەگریم . .
ئەی پەری‌خان من نامۆیم
زەمانی بێ‌کۆتایی‌یە . .
باران نەنووست‌و . .
نەنووستم . .
باران باری‌و منیش باریم
باریم‌و کۆچی لێ‌خورین بەرەو گەرمێن
سواری دەمی شمشێرێکی تیژی کردووم
من مردووم‌و من نەمردووم . .
ئەوا هاتووم . .
کلووی بەفری دەم‌وچاوم
لەسەر پشکۆ بباریم
کۆچی یارمان کۆچی رێی سووری رووبارە
هاوینەو خێڵ

بەردوخوارە . .

ئەی پەری گیان

لە ئیستەدا . . من بەتەنیا شەوم هەیە

کە ئەچمە لای . کە دێتە لام

شەوم هەیە

شەو کۆچی هۆزی خامۆشی ی

لەناو دڵە تەنیاکاندا . . بەرێ ئەکات

لەسەر قەدی درەختەکان

تاریکی ی . . ئەنووسێتەوە . .

داڵدەی ئەو مەلانە ئەدات

کە خوێندیان لە قورگ کردوونەتەوە . .

ئەی پەری‌خان شەوم هەیە

کە ئەو دادێ

دار خورماکان . . یەکە . . یەکە

بە ئەسپایی . .

ئەپەڕنەوە . . ئەوبەر کەنار

ئەپەڕنەوەو . . لەو سەرەوە . .

«فورات» دێنن بۆ دیدەنیم

بۆ ژوورەکەم
که «فورات» دێت
شیعرەکانم ئەبنە (مەشحوف) و[١٢] گۆرانی ی
« رێل و حەمەد»م[١٣] بۆئەڵێن
که فورات دێت .. وەکوو «هەڵۆ»
سەرئەکاتە سەر سەری غەریبیی من و ،
ئەگری و ئەگری و .
هەواڵی «سیروان» ئەپرسێ ..
ئەی پەری خان
که فورات دێت
من چاو ئەنێم بە دووربینی برینێوە
سەرچاوەی ئێشی ئەبینم
دێتە پێشێ ، زۆر نزیکه
وا ئەبینم : سەرچاوەی ئێش
لەناو شاخدا مێژووی دوورم
هەڵئەهێنجێ و .. ئەیکاتە ناو ئێستامەوە
که چاو ئەنێم بە دووربینی برینێوە ..
له دەروونیا

لاشەی ڕووباری خنکاوی‌تر ئەبینم
لەناو بنیا . .
بنی فورات تابوونی قوڕەو هەزاران
گوڵی کوژراوی تیا نووستوون
بنی فورات . . هەزار سەوڵی
دەست‌و بازووی . . بەجێماوی
دڵدارانی ئاوی تیایە
ئەی پەری‌خان
هەموو شەوێ کە فورات دێتە دیدەنیم
حیکایەتی ماسی چاوی
بەزۆر لە ئاو دەرهێنراوی
تۆی بۆ ئەکەم
گوێم بۆ ئەگرێ
کە من ئەگریم . . ئەویش ئەگری‌و ،
ئەگری‌و ئەگری‌و . .
هەتا وەنەوز لە شەپۆلی پێلوەکانیا
ئەیاتەوە . .
هەتا لەناو گیاغا ئەنوێ

ئەی پەری‌خان
وا فورات نووست
وا باران نووست
تەنانەت وا ژوورەکەم نووست
پی‌خەفم نووست
بەڵام پەری
ئەی «پەری‌خان»ی وڵاتی .
خۆڵەمێش و گوڵەباخم
من نەنووستم
من نەنووستم
من نەنووستم .

حوزەیرانی ١٩٧٥

پەراوێزەکان

(١) کوپڕۆن : حیلەی ئەسپ .

(٢) ھاوێزکردن : لێك جیاکردنەوەی دایکەو بێچوو .

(٣) زەنوێر : کوێستان .

(٤) ڕەوەز : دانە بەردی بەسەر یەکەوەی شاخ .

(٥) تێسکە : حەکۆڵکردن .

(٦) ھەڵەسروت : پلەی خزو سەختی شاخ .

(٧) زنە : گاڵی زۆر بچووك .

(٨) زۆربای سەما : ئیشارەتە بۆ ڕۆمانە بەناوبانگەکەی کازانتزاکی یۆنانی .

(٩) گلگامش و ئەنکیدۆ : داستانە مەزنەکەی وڵاتی سۆمەر . ئەنکیدۆ : ھاوڕێیەکی خۆشەویستی گلگامش

(١٠) پیرەکەو دەریا : ئیشارەتە بۆ ڕۆمانە بەناوبانگەکەی ئەرنست ھەمنگوای .

(١١) یورتی : ئەسپی ئەفسانەیی یە .

(١٢) مەشحوف : جۆرە بەلەمێکی تایبەتی یە کە لە ناوچەی زۆنگاوەکانی خوارووی عێراقدا بەکاردەھێنرێ

(١٣) ڕێل و حەمەد - ئیشارەتە بۆ گۆرانی (ڕێل و حەمەد)ی میللی لە خوارووی عێراقدا .

٢- برایموك و
گورانی بەفرومندالیم

عیشق ئاگرێکە ، بەربوە هەرکەس دەبێ بەکەس
گەر ڕۆژە ڕەش وەکوو شەوە بێ ، بوو بە شەوچراغ

(مەحوی)

بۆ هاوڕێی شاعیر
کاک «ئەنوەر قادر محمد»

تەوێڵی شاخ لاپەڕەی بەردینی سەرتە . . ڕووم لەوێیە
ئەو گەوانەی[1] کە بارێزەو[2] ڕنۆ بەفر . تۆخی شیعرو
کرێوەی ئەم زەمانەیان لێ نووسیوە . ئەیخوێنمەوە
ئەیخوێنمەوەو . بەڵام سەرنج لەسەر شەختەی هەڵئەخلیسکێ
دوودڵ مەبە . چاوم هێشتا لە بنارتا پێڕەوکەیە .
خۆی بە لقی دارگوێزەکانی دامێنت ئەگرێتەوە . .
سەرم ناخەی ؟ ! هەتاکوو وردتر بەوە لەو تەوێڵە
سەرسامتر ئەبێ گلێنەو وەك بینی ئاو هەڵئەلەرزێ
ڕووم لە تۆیە . . بەفر ئەنوێ ؟ ! ئەمەوێ بچمە ناو نیگای
ئەو هەورەوە هەموو ڕۆژێ خۆی لە کاکۆڵو پەرچەمی
خاتوو پەری ئەئاڵێنێو بۆ برایمۆك[3] ئەتوێتەوە . .
بچمە ناوی بەگوڵی – شۆڕانی[4] – ئەگەم . پەڕەی دڵی
ماچ ئەکەمو ماچت ئەکەم ، کوانێ دەست سەرم ناخەی ؟ !
من ئەزانم تۆ برووسکەی کێویت دەستەمۆوماڵی کرد ،
ئەم ناتگرێ ، رامەمێنە ، ئەی تۆ لە تۆفان نەبوویتو ،
چەمە گورولەی مەرگەوەرت پێخنەدا بۆ دەنگی خانی

ڕووم لە تۆیە . . ڕووم پرسیارە . خۆشەویستیت وەراسیکی
باڵ نەخشینە کە ئەسوتێت ئینجا ئەفڕیو ئارام ئەگرێ
رامەمێنە . . ڕوخسارم دەمامك نییە فەرهادێکی
درۆزنە خۆی لە شەوی لۆچەکانیا حەشار دابێ
مانگێکە ئاڵ لە دەواری کۆچ‌کردنی خەما هەڵدێ
مانگێکە سەوز لەناو زەردەی دەم‌وچاوی ئاوتا ئەنوێ
ئەو گەوانەی کە بارێزەو ڕنۆ بەفر لیی نووسیون
ئەیخوێنمەوە . بەلاَم سەرنج لەسەر شەختەی هەڵئەخلیسکێ
سەرم ناخەی ؟ ! هەتاکوو وردتر بمەوە لەو تەوێڵە
سەرسام‌تر ئەبێ گلێنەو وەك بینی ئاو هەڵئەلەرزێ

رامەمێنە
دەمە تەشویو نووکە پاچی
هەزار – فەرهادی دەمامك –
شکان . . پەڕین
بەلاَم تەڵزمێ لە حەرفی ناوچەوانی
تۆ نەبۆوە . .
تەوێڵ بشکێت

سەر ئەنەوێت

تەماشاکەن : خۆشەویــتی ی

من و پەری چەند زەریایەکی بەرینە

هەموو دنیا جۆگەی ژانی لێ هەڵئەگرێو .

هێشتا پرە . .

تەماشاکەن . . ئەوینێکی چەند بەرینە

کوانی دەستت سەرم ناخەی ؟ !

مانگی ئاڵی دڵدارێمو مانگی سەوزی

هەژارەکان ، ئەیانەوێ لەناو بەفرا

ئاهەنگێ بۆ :

«پەری‌خان»ی تازە بووکو

«برابۆک»ی تازە زاوای تۆ بگێڕن

دەست لە گەردن لووتکە بکەن

ئای لەو وەرزەی

خەم لەدەستی دۆی درەختا

هەڵئەپەڕێو ڕیشی سپی خانیو . . بەفر

بەیەکەوە ئەستێرەی سەوزو سوور ئەگرن .

●

پەری‌خان .. حەیرانی ئەوت

ڕووی لە تۆ بوو :

تی‌ی چریکان

شەوێك عەشقێکی ئاوارەت

بە بیابانی دڵێکدا تێ‌پەڕ ئەبوو

عەشق سەرخەوێکی شکان

کە ڕۆژ بۆوە ، لەو جێ‌یەدا

خەون بووبوو ، بە کانیاو

مەل درەختی خۆی دۆزیوە ..

درەختیش بوو بە نیشانەی

ئەو عەشقانەی خۆیان لە ڕێ‌ی

چاوی بەفری تۆدا سووتان .

●

برایۆك ..

دەستی نایە .. بن‌گوێ‌ی لاوك

تی‌ی‌چریکان :

بەفر نانوێ

بنووستایه

کوێرەکانی ی

ئەژبایەوە ؟ !

بنووستایه

کوێستان ئەبوو

بە هەواری قاسپەی سووری ؟ !

بنوستایه . .

ڕووبارەکان نەئەخنکان ؟ !

برایمۆك . . چاوی لێ بوو . .

بەفر ئەباری و لەبەر گڕێکی دزراودا

دزێك ماری دەروونی خۆی دەرهێنابوو

هەتا گەرمی بکاتەوە . .

ڕیز . . ڕیز . . کلوو هاتنە خوارێ

ئەگەیشتن . . نەئەگەیشتن

ئەتوانەوە . .

هەزاران کلوو بوون بە ئاو

تا ئاگریان کوژانەوە !

●

ئەوێڵی شاخ لاپەڕەی بەردینی سەرنە ڕووم لەوێیە
ئەو سرروودە سپیانەی ئەو لەناو دەنگما ئەیارێنێ
کە خۆرەتاوی شیعرێکم لێیانئەدا . ئەبنە هەڵمی
توانەوەی خۆشەویستیمو بە خەرەندی قووڵی ناخما
هاژە ئەکەن . چاو بگێڕن . لە کەفچەرینی شەتاوی

ئەرخەوانیی ناو – زەڵم – دا . هێزی عەشقم ئەبیننەوە
چاوبگێڕن . لە سامناکیی دارستانە توورەکاندا . .
ڕەگی قووڵی ئێشی خانیو حاجی کۆیەم ئەدۆزنەوە
زەنگی کاروانی سەربەفرە . ڕێئەکاتو گوێ ڕاگرن
دەربەندەکان هاوار ئەکەن «ئەمە ڕێچکەی گوڵئەستێرەی
شیعرەکان تێپەڕئەبن . کوڕی شەختەن . کچی بارانو ڕەهێڵەن
زرنگەی ئەم لە دەربەنداو . خرمەی ئەویش لەژێر قاچی
خێڵی گردا . پۆلەکەوی لاپاڵەکان هەڵئەفڕێن
کە هەڵئەفڕن . قاسپەش ئەفڕێو . هۆزی دڵدار
بەیەکەوە سەر بۆ سامانی تەوێڵی تۆز هەڵئەبڕن

●

بەفرانبارە . . میر دەڵێ : «بەو مانگی کانونێ
بەو چلەوی زستانێ . دەبێ بڕۆی . دەرتبکەم
لە وڵاتێ . برایم دەڵێ : لە خۆم بێئیختیارێ
لێمبگەڕێ . . هەتا نەورۆزیو بەهارێ
ئەتۆ گوڵێك بوی . . گوڵ . . لەوانەی نەفرینە
خاتوو پەریخان دەڵێ : برایم لەکنم زستانێ سەختە
مردن بۆ تۆیە . . خەم بۆ منی ماڵوێرانی»[٥] .

بەفرانبارەو لەم مانگەدا . .
چیا ئاشنای ئەو ئەوینە سەوزانەیە
مل بە تۆفانەوە ئەنێن
لەم مانگەدا شاخ ئەیەوێ
کوڕەکانی خۆی بناسێ
ڕەشایی هەرچی ڕەوەزو ملەو کاوانێکی هەیە
لە سەهۆڵو زوقم ئەگرێ
کە کرێوەی ناردە دەرێ
بانگیان ئەکات
نیشانەیان بۆ دائەکات
کێ پێشتر هەڵیگرێتو بیبات بیدا

لە کێڵەکەی «برایمۆك»

پەری‌خانی کچی بەفر . . ئەو ئەبخوازیّو .

لە نەورۆزدا . . بووك ئەباتە

هۆبەی دەمی گوڵانەوە !

برایمۆك زیندوو بۆوەو . . ئەمجارەیان بوو بە شاعیر

شەو زەریایەکی سپی‌یەو . . ئێجگار مەنگە

لەودیوەوە . . بەفر ئەباریّ ، لەمدیوەوە

توێژاڵیّ تەم بۆتە تانە ، لەسەر چاوی پەنجەرەکە

لەودیوەوە ، گڕی دووری – هەیبەت سوڵتان –

وەکوو چاوی پشیلەکەی ئەمدیوی ناو تاریکایی ،

بنی هەیوان ، بریسکەی دێت ، لەودیوەوە

درەختەکان کۆماوەی زۆر لەشی بەفرن

لەمدیوەوە ، – حاجی قادر – گڕی چاوی خۆشتر کردوو .

هەستایە پیان ، نازارێکەو پیاسە ئەکات ، بە لەپی دەست

تانەی سڕی ، ئەودیو هاتە لەمدیوەوە ، لەگەڵ بەفرا ،

چاو لە چاوی خۆشەویستی‌ی پەری‌خان گیان ناترووکێن

بیّ‌دەنگی‌یەك بوو بە شیعر

بەفر وتی :

– تۆ نانویت‌و منیش نانووم

من دڵدارێکم دوژمن‌دار

چاوێ لێك‌نێم

تەوێلێ بەرزم دانەنێم

ئەی تۆ بۆچی ؟ !

حاجی وتی :

– من ئێشکچی یارەکەتم . لەورۆژەوە . ئەو پێی‌وتم

بەفر دڵی‌داوە بە من . لەوکاتەوە شیعرم چرای

داگیرساوی سەر تەوێڵتەو . هەتا ئەمرم .

خۆشەویستیت لە کاروانی

ئەم دەروونە کۆچەرەدا

پێشەنگێکەو لەدوایەوە . . مەنزڵ . . مەنزڵ

رێی سووتانی لەگەڵ ئەبڕم .

شەو گۆمێکی سپی‌و مەنگە . حاجیش باڵایەکی سوورە

لەناو ئەودا دێت‌و ئەچێ . زامی دڵی ئەتروکێنێ .

ئازارێکەو بە چوار مەشقی دانیشتووە . قەڵەمێکەو .

لە گیرفانی کۆیە . . دایە . پرتەی چراو لێدانی دڵی وشەکان

لەیەك وەختا لەسەر رانی کەوتنە سەما
ئەگەر منی لە فیراقیان کردم لە جەرگەوە دیێ
ئەگەر دڵە وەکوو جەرگم دەڵێ‌ی ئەوا سووتا»[٦]
هەناسەی بەیتێکی تازە بوو بە هالاو
رۆیی‌و خۆی نووسان بە چاوی پەنجەرەوە . .
توێژاڵی ئەم هەردوودیوی لە یەکتری دابڕیوە . .
لەودیو بەفر هەر ئەباری‌و ئەنیشێتە سەر زەمینی
بەخشندە دەست . لەمدیو قەڵەم بەژن‌و بالای
خەمەکانی کورد ئەپیوێ . بەناویا شۆڕ ئەبێتەوە . .
لەودیو تروسکە دوورەکەی هەیبەت سوڵتان
کز بوو
کز تر
کوژایەوە . .
بەفر نەنووست . . لەمدیویش چاو . چاوی حاجی برایمۆك
ئەویش نەنووست
بەفر لەودیو . . وشە لەمدیو
بەیەکەوە ئەبارین‌و . گشت ئەندامی
لەشی سروودی ئەم خاکە شیرینەیان

سپی ئەکرد !

ئەوا ئیستەش شەختە ڕێبە
دەریاچە بەستی و ڕێوی‌یەك[٧]
پێش کاروان کەوت
لەناو ئاوێنەی سەهۆڵدا
سەری ئەسپە کەحیلەکان گەورەترن
باڵای دڵدار . . بڵندترن . .
سەلکەڕێشم و . . ڕەخت و . . قەڵپوز
لەناو ئەودا . . زۆر جوانترن
تەقەی سم و . . پرمە و . . کورژن
هۆبەهۆو . . هاواری خێڵی براپۆك
دارستانی ئەو دەنگانەن . تێك‌ڕژاون
بەفر ئەباری . کلوو پەپوولەی وەریوی
سەر ڕدێن و سمێڵ با بری کورگەلێ
ئارمایی میر کەوتوتە دووی جێ‌پێ و جێ‌سم
ڕێوی بە سەر سلێکی کرد . .
ڕێوی کلکی ترسی بزواند . .

لێرانەدا . . سنگی سەهۆڵ قڵیشاوە . .

گەڕایەوە . .

کاروان ڕۆیشت

ئارمایی هات . . شریخەیەك . . دووانو سیانو . .

بوومەلەرزەی قرمەژنو . . هەرەسی دوور

تا ئاسمانیش هەوری لۆکەی

خستە ناو کونە گوێیەوە . .

برایۆك . . نەگەیشتەجێ

ماچو مووچی . . گوڵو بەفرە

گوڵو بەفر . . ئابلۆیەکیان لەناو سەری

مندا نەخشان

ڕەشەبا هات . . بردیو لەسەر

تەوێڵی شاخ شەکاندیەوە . .

بەفر ئارای گرتۆتەوە

بەفر ناوی پەری‌خانە

لەناو ئاوینەی سەهۆڵدا . .

ڕەنگی سپی‌و . . ئەرخەوانی‌ی

هەڵئەلەرزن . هەڵلەرزینیان

سەمای سروودی ناو گەرووی کێوەکانە
بەفر ئەبارێ
برایمۆك . . پاڵ‌کەوتوەو . .
ڕووی لە دوندە
برایمۆك . . خەو ئەبینی‌و . .
نەشنوستووە .

ئەمجارەیان برایمۆك ئەبێ بە من :
منداڵێ بووم‌و بەیانی‌یەك چاوی سەرسامیم هەڵ گلۆفت
ئەوا ڕیز . . ڕیز . . هێمن . . هێمن . .
ئاسمان شتێکی زۆر سپی ڕۆئەکاتە حەوشەکەمان . .
هاوارم کرد : «دایە . . وەرە شەکر باری‌ی» .
«ئەوە بەفرە . . کوڕم . . بەفرە» . .
— دایە بەفر؟ ! ئەم میوانە تازەیە من یەکەم جارە کە ئەیبینم .
«دایە جوانە» . .
ئەچوومە بەر پەنجەرەکە ، کلووم ئەژمارد . .
یەك . . دوو . . سێ . . دە . . پانزە . . نەئەژمێرران ،
خەیاڵە بچکۆلانەکەم باڵی ئەگرت :

بەفر فرمێسکی فریشتەی هەورەکانە . وەکوو دایکم
ئەویش ئەگری . فرمێسکی پەری و فریشتە تەواو نابن .
بەفر لەو لۆکەیەش ئەچێت
کە هەللاجەکەی ئەو ڕۆژە . .
بۆ ئێمەی شی ئەکردەوە . .
خوا هەللاجێکی گەورەیە»
خەیالە بچکۆلانەکەم گەورە ئەبوو :
دنیا پاڵتۆیەکی سپی زۆر ئەستووری لەبەردایە
شەو سپی یە . بەفر قژی منداڵانیش وەك باپیرە
سپی ی ئەکات . گەردکەکەمان سپی یە . هەمووشی
هەر سپی یە . .
بەڵام کراسەکەی دایکم
ئاخ . . بەتەنیا هەر ئەو ڕەشە !»
لە گێژی ڕێشکەو پێشکەدا . . چاوەکانم
وەك بەربینی چۆلەکەی بن گوێسوانەکان
ماندوو ئەبوون
بەفر خەوی لێ ئەخستم .

●

شەوێکی تر . .

هۆ دایە خان . . بەفر چیرۆکێکی سپی ئاودامانە

بیکەرە بەر ئەم شەوانە . .

دایە خان گیان . . گوێت لێ نی یە

وا ئەسپەکەی «براعۆك»

لەبەر ماڵی «پەری خان»دا . . ئەحیلێنێ . .

خرمە خرمی تەرزەی چاوی . . خاتوو پەری

لاواندنەوەی گوێ بانیژەو سەر سەربانە ؟ !

هۆ دایە خان . . داپیرە گیان

کەڵە پشکۆی ناو ئاگردان

چاوی سووریان تێ بڕیوین

میوژە رەشکە . . لەگەڵ رێی نەهاتا . . خۆشە

دەست پێ ناکەی . . هەبوو . . نەبوو . .

دەست پێ ناکەی . . ؟ !

تەماشاکە . . بەفر هاتۆتە ژوورەوە . .

گوێ راگرێت . . بۆ بەیتی خوێیی و هەڵەکۆك

تەماشاکە . . وردیلەکان

گوێ قووت . . گوێ قووت

چۆن بۆت هاتوونەتە سەر چۆك

دایە خان گیان . . دامەچڵەكێ

ئەوە بەرِوون و ئەتەقن

هۆ دایە خان . . داپیرە گیان

بەفرو بەرِوو كەڵە پشكۆ

نەبن . . چیرۆكەكەت

زور زوو ئەمرێ ! .

ئەمجارەیان برایەكی شاعیرێكی دوور ولاتە

زامەكان ئەنووسێتەوە . رووی لە تۆیە :

سلەیمانی كچی بەفرە . دەزگیرانی وشەی سەوزە

ئەی هۆنراوە كەڵەگەتە چاو رەشەكەم

رووم تێ نەكەی .

رازەكانم لەناو چاوتا داناگیرسێن

روو وەرگێری . . تاریك ئەبم

بەفران بارەو . . لەم دەمەدا . . خۆشەویستیم

سەهۆڵە رێی شوانی خەمتە . .

بەفران بارەو كۆڵوانەكەت . .

ئەرخەوانێکی مل‌بەکوێن
لەناو دڵا گرتویێتی‌یەوە . .
ئەوا هاتن
پۆلە کەوبارِی ئەزمرت
بۆ دیدەنی شیعرێکی من . . ئەوا هاتن
ئەوا منیش سنەوبەرێکم خستەرِێ ،
بۆ پێشوازی‌ی . . وا گەیشتن
ئەوا هاتنە ژووری ژوورەوەی
ناو سنگە شەقارەکەم .

ئەی پەری‌خان
عەشقت بەفرەو . . دڵم کوێستان
لە هەرکوێ بم . . لە هەرکوێ بی
نە تۆ ئەچیتەوەو ، نە دڵ
لە کلووت جیا ئەبێتەوە !

١٩٧٩ – ١٩٧٦

پەراوێزەکان

(١) گموە : بەرزی‌و نزمی‌و لاپاڵ‌و ڕەوەزی شاخەکان .

(٢) بارێزە : باران بارین بە باوە .

(٣) برایمۆک : بەیتێکی میللی کۆنی کوردەواری‌و داستانێکی دڵداری‌ی پڕ لە کارەساتە ، برایمۆکی هەژارو ڕووتەڵە حەز لە پەری‌خانی کچی میر دەکاو عاشقی یەکتری ئەبن . کە میر بەم دڵداری‌یە دەزانێ لە شەوێکی توفو کڕێوەدا برایمۆک دەرئەکاو ناهێڵێ ئەو شەوە ڕۆژ بکاتەوە . من لەم بەیتەدا بەتەنیا کارەساتی دەرکردنەکەی برایمۆکەم گرتۆتەوەو کردوومەتە هەوێنی قەسیدەکە . بۆ ئەوەی خوێنەر بە چاکی ئەم بەیتە بەسەر بکاتەوە ، با بڕوانێتە تحفەی مظفریە بەرگی یەکەم ل ٣٦٩ – ٣٨٩ لە چاپکراوەکانی کۆڕی زانیاری کورد ، گرداوی ئۆسکارمان ، پێشەکی‌و ساخکردنەوەو هێنانەوە سەر ڕێنووسی کوردی هێمن موکریانی – بەغدا ١٩٧٥ .

(٤) گوڵی شۆڕانێ : لە کۆتایی بەیتی لاس‌و خەزاڵدا ، خەزاڵ داوای ئەو گوڵە لە لاس دەکات ، ئەو گوڵەش بە تەنیا هەر لە هەوشان چنگ دەکەوێت ، ئاگری عەشق سەر بە لاس هەڵدەگرێ‌و ئەڕواو بە هەر دەردی سەری‌و ئەشکەنجەیەک ئەبێت ئەو گوڵەی چنگ دەکەوێ ، بەڵام بەرلەوەی بگاتەوە لای خەزاڵ ، لە ڕێگە ئەکەوێتە داوی پیلانێکەوەو ئەیکرێ‌و زامدار ئەبێ‌و ئەمرێ . بڕوانە هەمان سەرچاوەی پێشوو ل ٣٣٤ – ٣٦٨ .

(٥) (میر دەڵێ بەو مانگی کانوونێ . . . بەو چلووی . . .) ئەم گفت و گۆیانە لە دەقی بەیتەکەوە وەرگیراون .
بڕوانە : هەمان سەرچاوەی ڕابوردوو .

(٦) (ئەگەر منم لە فیراقیان کزەم . . .) بەیتە شیعرێکی حاجی قادری کۆیی‌یە .

(٧) دەریاچە بەسێ‌و ڕێوی‌یەک : ئەم تابلۆیە پەیوەندی بە ئاق کردنەوەیەکی کۆنی کوردەواری‌یەوە هەیە ، کاتێ لە زستاندا گۆمەکان ئەیبەستن‌و کاروان ئەیەوێ بەسەریاندا بڕوات ، یەکەم جار ڕێوی‌یەک پێش خۆیان ئەخەن ، لەبەر ئەوەی ڕێوی‌یەکە گوێی سووکترەو زووتر هەست بەوە ئەکات ئەگەر سەهۆڵ بەندانەکە بشکێتەوە . ئەوسا ئەسڵەمێتەوەو کاروان ئاگادار ئەکات .

نەخشی بەرگەکەو قەڵەمکێشی‌یەکانی نارەوە
لەلایەن هونەرمەندی کورد (عەلی مەندەلاوی) یەوە کراون

لە کتێبخانەی نیشتمانی بەغدادا
ژمارە (١٠٠٩)ی ساڵی ١٩٨٠ی دراوەتێ

لە بڵاوکراوەکانی کتێبخانەی(الطليعة) یە لە کەرکووك

دانەی بە (٥٠٠) فلسە
لە چاپخانەی (الأديب) لە بەغدا لەچاپدراوە
١٩٨٠

١٩٨٠/٨/٥/٤٠٠٠/٩

انشودتان جبليتان

شعر

شيركو بيكس

بغداد

١٩٨٠

مطبعة الأديب البغدادية هاتف 8881232